

QONUN HUJJATLARIDA LEKSIK BIRLIKLARNING QO'LLANISHI

O'zbekiston Respublikasi Ichki ishlar vazirligi Surxondaryo akademik litseyi

Ona tili va adabiyot va Huquqshunoslik fani o'qituvchisi

Boysariyeva Manzura Yangiboy qizi

Mirzoyusupov Shohrux Shavkatovich

Annotatsiya: Mazkur maqolada qonun hujjatlarida ishlatiladigan leksik birliklarning o'ziga xos xususiyatlari, aniqlik va bir ma'nolilikka bo'lgan talablar, terminologiya va uning ahamiyati, shuningdek, tilning tozaligi va uslubiy jihatlariga e'tibor qaratiladi. Qonun hujjatlarining tushunarli va aniq bo'lishiga leksik tanlovning ta'siri tahlil qilinadi.

Kalit so'zlar: qonun hujjatlari, leksik birliklar, terminologiya, aniqlik, bir ma'nolilik, uslub, til tozaligi, huquqiy terminlar, qonunchilik tili.

Qonun hujjatlari – davlatning siyosiy irodasi va huquqiy me'yorlarini ifodalovchi asosiy hujjatlardir. Ularning aniq, tushunarli va bir ma'noli bo'lishi davlat boshqaruvi va fuqarolarning huquqiy madaniyati uchun juda muhim ahamiyatga ega. Shu sababli, qonun hujjatlarida ishlatiladigan leksik birliklarning tanlanishi va qo'llanishiga alohida e'tibor berilishi zarur.

Qonun hujjatlarida leksik birliklarning qo'llanishi bir necha muhim jihatlarni o'z ichiga oladi:

1. Aniqlik va bir ma'nolilik: Qonun hujjatlarining eng muhim xususiyati – uning aniqligi va bir ma'noliligidir. Noaniq yoki ko'p ma'noli so'zlarning ishlatilishi huquqiy nizolarga, noaniq talqinlarga va adolatsizlikka olib kelishi

mumkin. Shu sababli, qonun hujjatlarida imkon qadar aniq, bir ma'noli va umumbashariy tushuniladigan so'zlar qo'llanishi kerak. Masalan, "ko'p", "kam", "katta", "kichik" kabi nisbiy ma'noga ega so'zlar o'rniga aniq miqdorlar va parametrlar keltirilishi afzalroqdir.

2. Terminologiya: Qonun hujjatlari o'ziga xos terminologiyaga ega bo'lib, ularning aniq va bir ma'noli bo'lishi huquqiy tizimning mustahkamligi uchun muhim ahamiyatga ega. Terminlarning ta'riflari aniq va tushunarli bo'lishi, ularning bir xil ma'noda ishlatilishi ta'minlanishi kerak. Noto'g'ri yoki noaniq terminologiya huquqiy normalarning noto'g'ri talqiniga va qo'llanishiga olib kelishi mumkin.

3. Tilning tozaligi va uslubiy jihatlar: Qonun hujjatlari tilining toza, sodda va ravon bo'lishi muhimdir. Ortiqcha murakkab jumla tuzilmalari, adabiyotga xos ifodalar va she'riy uslublardan qochish lozim. Qonun hujjatlari tushunarli va sodda tilda yozilishi, oddiy fuqarolar ham osongina tushunishi uchun mo'ljallangan bo'lishi kerak. Uslubiy bir xillikka rioya qilish ham muhimdir.

4. Zamonaviylashtirish: Tilning rivojlanishi bilan birga, qonun hujjatlaridagi terminlar va so'zlar ham zamonaviylashtirib borilishi lozim. Eski va ishlatilmaydigan so'zlar o'rniga zamonaviy va tushunarli sinonimlarni ishlatish maqsadga muvofiqdir.

Xulosa qilib aytganda, qonun hujjatlarida leksik birliklarning to'g'ri tanlanishi va qo'llanishi huquqiy tizimning samarali ishlashi uchun juda muhimdir. Aniqlik, bir ma'nolilik, to'g'ri terminologiya va sodda, tushunarli til – bu qonun hujjatlarining asosiy xususiyatlaridan hisoblanadi. Shu sababli, qonun hujjatlarini ishlab chiqish va tahrirlash jarayonida leksik birliklarning tanlanishiga alohida e'tibor berish zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Karimov I.A. Barkamol avlod-O'zbekiston taraqqiyotining poydevori. Toshkent: "Sharq", 1998. –B.63.
- 2.M.Mahmudov. " O'quv materialini didaktik loyihalash tizimi". Pedagogik mahorat 2002-yil. 3-son
3. 2.M.Mahmudov. " O'quv materialini didaktik loyihalash tizimi". Pedagogik mahorat 2003-yil. 1-son
- 4.M.Ochilov. "Yangi pedagogic texnologiyalar" 2000-yil
- 5.Sobirova M.R."O'zbek tili darslarida interfaol usullardan foydalanish"
- 6.Ahmedova H.O'zbek tili o'qitishning zamonaviy texnologiyalari.-Toshkent: Tafakkur,2012.-96
7. Abdurahmanov G'.,Rustamov H Ona tili.10-sinf uchun darslik.Toshkent, "O'qituvchi" nashriyoti,2003-yil
8. Tolipov O', Usmonboeva M. Pedagogik texnologiyalarning tatbiqiy asoslari. – Toshkent: "Fan", 2006. –B.261.
9. Ne'matova N., G'ulomov A., Abdurimova M. Ijodiy matn ustida ishlash. - Toshkent, "O'qituvchi", 1997. –V.48.
10. Ochilov M. Yangi pedagogik texnologiyalar. – Qarshi: Nasaf, 2000. – B.
11. Roziqov O, Mahmudov M, Adizov B, Hamroev A. Ona tili didaktikasi. – Toshent: Yangi asr avlod, 2005. -B.238.
12. Rajabzoda H, Safarov A. Pedagogik texnologiyalarni o'quv jarayonida

1995. V. 293.

13. Rajabzoda H, Safarov A. Pedagogik texnologiyalarni o'quv jarayonida samarali qo'llash-hozirgi zamon ta'limi talabi. – Buxoro, 2008. – B.36.

14. Saidahmedov N. Yangi pedagogik texnologiyalar (nazariya va amaliyot).

– Toshkent: Moliya, 2003. –B. 358.

15. Tolipov O'. Ta'lim: o'qituvchi va o'quvchi faoliyati // “Sog'lom avlod”

jurnali, 2000, № 7-8, 20-23-betlar.

16. Tolipov O'.Q, Usmonboeva M. Pedagogik texnologiyalarning tatbiqiy asoslari. – Toshkent: “Fan”, 2006. –B.262.